

PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCOS

CRÒNICA 2017

ARQUEOLOGIA

Els treballs arqueològics a la comarca d'Osona durant l'any 2017 posen de manifest el paper de l'arqueologia urbana i la seva importància per a l'obtenció de noves dades i nous resultats a les principals poblacions de la comarca. Complementàriament, la culminació dels projectes de recerca del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (quadrienni 2014-2017) ha evidenciat la riquesa del patrimoni arqueològic i arquitectònic en curs de realització. En aquest sentit es vol destacar la necessitat de valorar tant els projectes consolidats com els de nova creació, tant en el camp de la recerca històrica i la transmissió d'aquest coneixement a la societat, com en el de la formació dels futurs professionals dels àmbits del patrimoni, l'arqueologia i la història.

Excavacions arqueològiques

Al llarg de 2017, i amb el suport de les informacions facilitades pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya,¹ s'ha intervingut en 30 jaciments o punts d'expectativa arqueològica a la comarca d'Osona. 22 d'aquests treballs corresponen a permisos d'excavació preventiva, i 8 són intervencions associades a projectes de recerca. Cal assenyalar que no s'ha fet cap intervenció d'urgència.

Excavacions programades

El 2017 ha estat el darrer any del present programa de recerca de la Generalitat de Catalunya (2014-2017). Aquesta convocatòria ha permès fer noves descobertes des del neolític fins a l'època moderna. Els principals resultats per jaciment es poden desglossar en:

El Clascar (Malla): Durant el mes de març es va dur a terme una prospecció geofísica a la part superior del turó, i durant el mes d'octubre es van obrir dos

1. Volem agrair a l'arqueòleg territorial Antoni Caballé i Crivillés, del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, l'ajuda i la informació facilitada per a la realització d'aquesta crònica.

sondejos de comprovació estratigràfica en els punts que van resultar de més interès. La prospecció mostrava una ocupació estesa per tota la superfície i s'intuïen diverses trames urbanes sobreposades. L'excavació va permetre documentar estructures corresponents com a mínim a quatre fases diferenciades: la fase més antiga, datada del s. IV aC, va ser identificada únicament per la presència de material ceràmic en posició secundària; de la fase següent, amortitzada al segle II aC, es van identificar estructures que conformarien tres edificis adossats de grans dimensions oberts a un carrer que discorria d'est a oest pel seu costat sud; de la fase següent, probablement datada entre mitjan s. II i mitjan s. I aC, es van identificar únicament dos fragments de murs molt arrasats i de difícil interpretació, i de la fase més recent, de datació pendent de concretar, es van identificar diverses sitges. Treballs dirigits per Àngels Pujol i Roger Sala (SOT Prospecció Arqueològica). Coordinació: Jordi Principal (MAC-Barcelona). Aquests treballs han estat dirigits per Roger Sala i Àngels Pujol.

L'Esquerda (Les Masies de Roda de Ter): Els treballs arqueològics de la 41a campanya d'excavacions al jaciment s'han centrat en dos espais d'actuació. Per una banda, el sector medieval, amb el descobriment d'una poterna o porta secundària associada a la muralla medieval de Roda Ciutat. Aquesta evidència la complexitat en la planificació dels accessos i refeccions al conjunt murari. Les evidències de diverses destruccions permeten identificar les conegudes com a revoltes d'Aissó. L'existència de diverses estances han permès recuperar una seqüència que abraça des d'època altmedieval fins a l'ibèric i bronze final - primera edat del ferro. D'altra banda, al sector ibèric, els treballs centrats en l'excavació d'espai obert i de part de les estances han permès identificar rases, paviments i diferents estructures que permetran conèixer com eren les tècniques de construcció que empraven els ibers, així com la presència d'una possible torre. Cal assenyalar que l'excavació en extensió ha permès unificar el sector ibèric i la muralla medieval. L'ocupació de l'espai al jaciment està confirmada des del segle X aC fins als segles IX-X dC, tot i que la muralla es va utilitzar fins al segle XIV. Treballs dirigits per Imma Ollich, Montserrat de Rocafiguera i Oriol Amblàs.

Camp de les Lloses (Tona): Els treballs arqueològics s'han centrat en l'ampliació de les dades d'excavació i documentació pertanyents als àmbits construïts associats a cases o espais d'habitació adossades. Cal destacar la troballa d'un dipòsit fundacional amb un crani de poltre inhumat i un *acus crinalis*, o agulla de cap, formant part del mateix rebliment del dipòsit. En general és significatiu el bon estat de conservació en els materials recuperats a l'interior de les cases amb la ceràmica d'importació de vernís negre i roig pompeïà i monedes amb la llegenda *ausesken*. Així com la complexitat de les estructures constructives a nivell tecnològic i estructural. Els treballs s'emmarquen en les pràctiques del grau d'arqueologia de la Universitat de Barcelona. Treballs dirigits per Montse Duran i Imma Mestres.

Castell de Besora (Santa Maria de Besora): La intervenció d'enguany s'ha centrat en l'excavació de l'interior de l'església de Santa Maria, com a conseqüència de les obres de consolidació que s'hi han dut a terme. Els treballs han consistit en el desenrunament de l'enderroc existent, que ha posat al descobert l'últim nivell

de paviment fet de cairons, així com diverses tombes amb les corresponents làpides sepulcral, datades del segle XVII. Així mateix s'ha recuperat la pica baptismal i una capella lateral situada a la paret de migdia i identificada amb la capella del Roser. L'excavació de part de l'atri ha evidenciat el seu ús com a necròpolis durant l'època moderna. Destaca la creació de la Fundació Privada Conjunt Monumental del Castell de Besora creada per gestionar el conjunt patrimonial tant de la restauració com de la seva difusió i de les tasques d'investigació. Aquesta fundació la conformen l'Ajuntament de Santa Maria de Besora, l'empresa Atics i l'associació d'Amics del Bisaura. Treballs dirigits per Marta Fàbregas i Cesc Busquets.

Cova de les Pixarelles (Tavertet): Els treballs arqueològics s'han centrat en continuar l'excavació dels importants nivells de neolític mitjà amb abundant material d'origen orgànic, principalment restes de fauna, principalment bòvids, amb traces de descarnament i fragments ceràmics associats a contenidors de mida mitjana de ceràmica feta a mà. Complementàriament s'han realitzat diverses datacions radiomètriques i s'ha participat en programes analítics d'isòtops estables i ADN antic per conèixer els patrons de mobilitat i transhumància de les principals espècies domesticades. Treballs dirigits per Ramon Álvarez.

Pla del Castell (Tavertet): Els treballs al poblat a l'aire lliure han permès documentar diversos nivells d'ocupació en tres punts del recinte. L'obertura d'una nova cala ha permès recuperar part de l'enderroc del punt més septentrional del recinte. Així mateix, els treballs d'excavació en els altres dos sondejos ha permès recuperar nivells anteriors a la muralla que indiquen la presència d'un espai d'habitació (presència d'elements de molta i trituració, abundant fauna i carbons i ceràmiques del bronze final - I ferro. També s'ha pogut documentar part d'un nivell d'època baiximperial romana que afecta parcialment la cala 2, i que sembla indicar la presència d'una breu ocupació en aquest punt, quan el poblat ja està abandonat. Treballs dirigits per Anna Gómez Bach i Joaquim Sisa.

Pla de Sant Julià (Sant Martí de Centelles): Continuació dels treballs de documentació a la zona de Sant Pere de Valldaneu. La intervenció forma part d'un projecte dedicat a l'Alt Congost, treballs que s'han centrat a Aiguafreda (Vallès Oriental) i que es troben en curs de finalització. Treballs dirigits per Arnau García Molsosa.

Comarques Ripollès i Osona (Vallfogona, Riudaura i Vidrà): Treballs que s'emmarquen en el projecte titulat «Dinàmica i evolució del poblament al Prepirineu oriental durant la prehistòria: arqueologia social i comunitària als municipis de Riudaura, Vallfogona del Ripollès i Vidrà». Enguany els treballs s'han centrat al jaciment de la Feixa de la Ceba, a Can Vilallonga de Vallfogona del Ripollès, un jaciment del neolític antic datat del 4440-4360 cal ANE. Si bé no hi ha novetats a la comarca d'Osona. Treballs dirigits per Maria Saña (UAB).

Excavacions preventives: Són aquelles intervencions que tenen lloc en el marc d'actuació dels projectes urbanístics, immobiliaris o de rehabilitació d'edificis. Es realitzen prèviament a les obres i són finançades pels diversos promotors, ja siguin públics o privats.

Oppidum ibèric i mas medieval del Turó Montgròs (El Brull): En aquest jaciment es continuen els treballs de documentació de la porta principal i tasques de restauració associades. La part de formació s'ha centrat a oferir i realitzar un treball de camp a l'estiu en el marc de les activitats de lleure de la Direcció General de Joventut. Treballs dirigits per Javier Fierro (Diputació de Barcelona).

Monestir de Sant Tomàs de Riudeperes (Calldetenes): Tasques de seguiment de les obres de reparació de les cobertes de l'església i del claustre així com de la restauració de les galeries del claustre. Durant els treballs s'ha documentat la cisterna que hi ha al centre del pati del claustre, s'ha estudiat l'evolució de les cobertes de la capçalera romànica de l'església i de manera puntual s'han obtingut dades sobre l'evolució constructiva de l'edifici de l'antic col·legi franciscà de Sant Tomàs, que s'aixecà a finals del segle XVI, i la continuïtat als segles XVII i XVIII. L'actuació forma part de l'1 % cultural. Treballs dirigits per Josep M. Vila.

Rectoria Santa Maria de Folgueroles (Folgueroles): Treballs de prospecció electromagnètica a la rectoria i entorn de Santa Maria de Folgueroles. Els treballs han permès abordar l'existència d'estructures anteriors i la mateixa formació del recinte. Treballs dirigits per Roger Sala, SOT.

Puig Ciutat (Oristà): La intervenció es va dur a terme durant el mes de juliol i va tenir una durada de tres setmanes. La campanya es va plantejar com un camp de treball i formació per a estudiants de la Universitat d'Edimburg. Es va excavar l'enderroc del pis superior de les dues habitacions septentrionals d'un edifici (edifici 3) ubicat uns metres a ponent del *praetorium*. Els treballs van permetre recuperar una gran quantitat de material ceràmic i metàl·lic: dos *kalathos*, vasets de vernís negre de Cales, dos pondus, diverses monedes amb llegendes ibèriques, dos projectils de fona de plom, etc.; així com fragments de bigues cremades. Tant el material, aixafat *in situ*, com la presència de les bigues cremades i els projectils de fona a la part superior de l'enderroc, apunten que l'espai hauria estat incendiat en la destrucció de l'assentament a mitjan s. I aC (fase III). En paral·lel, es va treballar en el vessant sud de l'assentament (zona 3), on es va localitzar un tram de la muralla que tancaria la zona per aquell costat, també durant la fase III. Treballs dirigits per Àngels Pujol, Roger Sala, Robert Tamba, Eduard Ble, Xavier Rubio, Jordi Gibert i Manuel Fernández-Götz.

Entorn de l'església i la rectoria de Sant Vicenç de Malla (Malla): Treballs de prospecció a l'entorn de Sant Vicenç de Malla. Aquests han permès recuperar la topografia i identificar possibles restes constructives a l'entorn del turó del Clascar i la rectoria de Sant Vicenç. Treballs dirigits per Roger Sala, SOT.

L'Esquerda (Samalassa) (Masies de Roda): Els treballs de seguiment arqueològic dels treballs amb afectació del subsòl a Samalassa ha donat resultats negatius. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba.

Mas Puig (Taradell): La intervenció ha estat realitzada durant els mesos de febrer i març, en el marc les obres de rehabilitació de l'edifici. L'actuació tenia com a objectiu proporcionar dades sobre la cronologia fundacional de l'estructura

i l'extensió total del recinte. Els treballs van consistir en l'obertura de deu cales de comprovació estratigràfica i en la descoberta dels murs que en origen limitaven la lliça de la masia. La intervenció va permetre comprovar que l'edifici s'assenta sobre el substrat geològic i es va poder recuperar el perímetre original de la zona nord-est, que es trobava enterrada. L'estudi dels paraments apunta que l'edifici original del període medieval era de planta quadrangular, i successivament se li haurien anat adossant altres cossos. En un dels sondejos es van poder identificar nivells anteriors a època moderna, si bé la manca de material arqueològic no ha permès datar les restes de forma precisa, més enllà del període medieval. La recerca històrica permet situar l'origen del mas en època medieval, si bé les fases de puixança del casal van ser durant el període baixmedieval i modern. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba i Àngels Pujol.

Carrer Nou i Corredor de Can Reig (Torelló): Les obres de reurbanització del carrer han documentat una canalització d'aigües datada entre finals del segle XIX i el començament del segle XX. Era feta amb coberta de lloses de pedra rectangulars i parets i base de maó. D'aquesta mina se n'ha registrat un tram de 136 m partint des de l'inici del carrer fins a l'alçada de l'immoble núm. 33. En el punt d'intersecció amb el Corredor de Can Reig, les obres han destapat un antic pou d'aigua fet amb pedres i còdols. Antònia Díaz-Carvajal, Insitu.

Fosses guerra civil Galobardes, Sant Andreu de Llanars i Sant Sebastià (Prats de Lluçanès): Intervenció efectuada en el marc del Pla de Fosses 2017-2018, impulsat pel Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya. Els treballs van resultar negatius en la recerca de les fosses de Serraseca i Galobardes. A Sant Andreu de Llanars es va localitzar una fossa amb quatre individus dins el cementiri i una necròpolis, probablement medieval, en un camp proper. A Sant Sebastià es va exhumar una fossa amb les restes de fins a 14 individus, però molt afectats per les tasques d'explanació de la zona per a la construcció d'un camp d'entrenament de cavalls. Treballs dirigits per Àngels Pujol, Iltirta Arqueologia.

Castell de Milany (Vidrà): El projecte de recuperació del Castell de Milany d'enguany ha permès continuar l'excavació amb màquina del nivell superficial de bona part del jaciment, posant al descobert diverses estructures muràries que indiquen un alt grau d'ocupació del turó. Es tracta d'habitacions encarades a migdia i que probablement estarien destinades a un ús domèstic, més que no pas a aspectes defensius. Volem destacar les restes del paviment del pas de ronda que hi hauria entre aquestes habitacions i la muralla. També s'ha excavat l'últim tram del camí d'accés al castell que, resseguint el turó, aprofita la roca natural, on estan retallats els graons que configuren una escala d'accés amb una paret lateral obrada amb carreus. Treballs dirigits per Marta Fàbregas, Àtics.

Carrer Manlleu, 23 - Pla de Balenyà (Vic): Treballs de seguiment de les obres menors endegades en aquesta finca. En aquest punt s'emplacen tradicionalment les restes del portal i el tancament del carrer Manlleu en època moderna. Treballs dirigits per Carme Subiranas Fàbregas.

Rambla Sant Domènec Tram 1 (Vic): Treballs en curs que se centren en el seguiment de les obres endegades per iniciativa municipal en el tram de la Rambla de Sant Domènec. Les restes recuperades en altres punts del tram fan pensar en la recuperació d'evidències associades a la muralla i el recinte exterior de la ciutat prop del portal de Malloles. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal, Insitu.

Carrer de Gurb, 16-18 (Vic): Proposta d'actuació arqueològica en aquesta finca del carrer de Gurb que, si bé estava planificada, no s'ha portat a terme enguany. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba.

Carrer del Remei, 15 (Vic): Els treballs realitzats en aquesta finca no han permès identificar restes d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Judit Sedano Careta, Arqueòlegs.cat.

Muralla Pere III. Tram antic convent Santa Clara (Vic): Treballs de seguiment d'obra de manteniment i adequació en el tram de muralla de Pere III. S'ha realitzat la documentació complementària als elements associats a paraments. Treballs dirigits per Míriam Esqué Ballesta, Àtics.

Hospital de la Santa Creu, aparcament (Vic). Els treballs de seguiment de rases prèvies a la construcció d'un pàrquing soterrat a l'Hospital de la Santa Creu de Vic (carrer Doctor Junyent / carrer Ramon de Terrades / passeig de l'Orfeó Vigatà), iniciades el desembre 2016 i durant pràcticament tot el 2017, han permès recuperar part de la necròpolis associada possiblement a l'hospital i a l'església, amb cronologies d'època moderna (s. XVIII-XIX). Es tracta de tres nivells d'inhumacions i la presència d'una estructura murària, atribuïda a la Clausura del Morbo i conservada en més de 15 metres i 75 cm d'amplària. Aquests treballs també han permès recuperar un forn i un pou així com una alineació de cases disposades al llarg d'un carrer de les quals s'identifiquen diverses estances, datades del segle XIII. Treballs dirigits per Marta Ramon. Arqueòlegs.cat.

Carrer Cardona, 14 (Vic). La intervenció arqueològica motivada per l'adequació de la finca per a usos d'habitatges ha permès actuar en l'entorn més immediat al castell dels Montcada. Les obres, dutes a terme mitjançant sondejos a la zona del subsòl, han recuperat estratigrafia adscrita a època medieval i moderna. S'han documentat les restes d'un pou així com estructures d'emmagatzematge tipus sitja o altres retalls i estructures negatives. Cal assenyalar que en aquesta finca és visible part del parament del castell dels Montcada pel seu costat exterior. Treballs dirigits per Gemma Caballé.

Rambla Hospital i plaça Gerbert d'Orlhac (Vic). La intervenció ha estat motivada per les obres de reurbanització de la zona, situada immediatament al perímetre exterior del nucli medieval de la ciutat. Durant el mes de gener de 2017 es va completar la intervenció a la plaça Gerbert d'Orlhac, localitzant dos paviments d'època medieval i un nivell d'època moderna molt important. Aquest presentava materials associats a fragments de rebuig de ferro, que podria correspondre a les deixalles dels tallers de ganiveters i forges de ferro documentats a la plaça Gaudí. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps.

Solar carrer Aluders (Vic). L'obertura de sis cales en diversos punts del solar de darrere l'adoberia de Can Macara, emplaçat entre el carrer Aluders i el carrer Prat d'en Galliners, i limitat per l'Atlàntida i les cavalleries, ha permès recuperar una seqüència estratigràfica i cronològica que s'inicia a l'època romana, amb la localització d'un paviment de còdols i pedres poc desbastades, uns fogars de planta simple adscrits a l'època medieval i estructures arquitectòniques de diversa entitat (murs i pilars, entre altres) que evidencien l'ocupació d'aquest espai durant tota l'època moderna. També s'han recuperat vestigis associats al funcionament de les adoberies fins a mitjans del segle XX. Treballs dirigits per Anna Gómez Bach.

Carrer Soledat (Vic). La intervenció ha estat motivada per la redacció del projecte de reurbanització del carrer Soledat. Els treballs van consistir en l'obertura d'un sondeig de comprovació estratigràfica prop de l'entrada al carrer de Sant Francesc. Durant l'excavació, i en la part no afectada pel pas d'instal·lacions modernes, es van localitzar diversos nivells de sediments aportats per avingudes del riu Mèder. En un d'ells es va recuperar part d'un esquelet humà, que probablement hauria estat arrossegat per una de les riuades ocorregudes ja en època contemporània. A la part inferior del sondeig es va localitzar un paviment de pedres lligades amb morter de calç, que no va ser possible datar amb precisió. Treballs dirigits per Anna Gómez i Àngels Pujol.

Carrer Bisbe Morgades 3-9 (Vic). Els sondejos realitzats al lloc han documentat la fonamentació d'un mur de cronologia moderna/contemporània que funcionava com a paret de separació d'un pati que havia format part de l'antiga edificació número 3 del carrer. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (Insitu).

Antiga canònica catedral de Vic (Vic): Pel que fa a la canònica, i com a part dels estudis previs a la redacció del corresponent projecte de rehabilitació d'aquest edifici, al juliol es van fer uns sondeigs i a l'octubre-novembre una excavació extensiva que ha permès documentar l'evolució constructiva d'aquest espai des de la construcció de la catedral romànica del bisbe Oliba, a principis del segle XI, i fins a la gran remodelació que pateix l'espai a principis del XIX, amb el trasllat del claustre i la construcció de la nova capella de la Rodona que ocupa, i desmantella, tot el terç meridional de l'edifici romànic. A l'extrem nord de la sala s'ha identificat un tram de mur, de grans carreus quadrangulars de pedra datats en època romana. També s'han identificat diferents compartimentacions de l'edifici romànic que se situarien entre els segles XII i XIII i que diferenciarien espais com ara la sala capitular o el refetor dels canonges de la catedral de Vic. També s'han identificat les remodelacions que va patir l'espai a partir del segle XIV amb la construcció del claustre gòtic i el trasllat de la sala capitular al pis superior (capella del Sant Esperit). S'ha fet un sondeig a l'interior de la torre de la muralla de la qual s'ha estudiat l'estratigrafia. Finalment es van fer sondeigs al sota claustre on, a banda de documentar les voltes dels vasos sepulcralers vinculats als oficis que s'hi van construir a començaments segle XIX, s'han localitzat algunes restes, molt fragmentàries, de murs que haurien de correspondre al claustre romànic. L'actuació ha estat promoguda pel bisbat de Vic. Treballs dirigits per Josep M. Vila.

Intervencions d'urgència: Són aquelles intervencions que es realitzen quan es descobreixen restes arqueològiques durant la realització d'una obra o actuació en un indret on no hi havia indicis de la seva existència. Enguany no hi ha hagut cap intervenció d'aquest tipus a la comarca d'Osona.

Altres activitats d'interès arqueològic

Els dies 14 i 15 d'octubre es va celebrar 18è Cap de Setmana ibèric. Es tracta de la consolidada activitat de difusió dels assentaments ibèrics de Catalunya amb el suport del Museu d'Arqueologia de Catalunya i en el marc de la Ruta dels Ibers. El tema escollit del 2017 portava per títol: «Brindant amb els ibers».

A la fortificació del Montgròs les activitats es van centrar en una visita guiada i en un tast de vi i cerveses buscant el gust de l'antiguitat. Al jaciment de l'Esquerda el Dr. Xavier Aquilué va realitzar la conferència «El Consum del vi a l'antiga Grècia entre els ibers». També es va realitzar un tastet de vins i una visita comentada al jaciment. Finalment al Casol de Puigcastellet hi va haver una caminada popular fins al jaciment amb un tast de productes ibèrics, malabars de foc i música i caminada nocturna.

Els dies 6, 7 i 8 d'octubre es van realitzar les Jornades Europees de Patrimoni de Catalunya amb el tema de «Patrimoni i natura: un paisatge de possibilitats». A la comarca d'Osona destaquem les activitats organitzades per l'Ajuntament de Vic, el Patronat d'Estudis Osonencs i el Centre d'Investigacions Arqueològiques d'Osona.

Institucions com el Museu de l'Esquerda i la Fundació Privada de l'Esquerda, el Centre d'Interpretació del Camp de les Lloses i les entitats com el Centre d'Investigacions Arqueològiques d'Osona, l'Associació Cultural del Camp de les Lloses i el mateix Patronat d'Estudis Osonencs han ofert diverses activitats associades a la promoció i difusió de l'arqueologia i del patrimoni en general, al llarg d'aquest any, fent-se difusió en les xarxes corresponents.

Orbituari Dr. Albert López Mullor

El decés del doctor Albert López Mullor, el dia 6 d'abril de 2017, és sens dubte una gran pèrdua per l'arqueologia, i més concretament per l'arqueologia osonenca a la qual va dedicar bona part de la seva recerca, prèviament i durant els seus treballs al Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona.

Nascut el 8 de juliol de 1952, es va llicenciar el 1974 en filosofia i lletres (història) per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i es va doctorar en geografia i història per la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED) amb la tesi «Las cerámicas romanas de paredes finas en Cataluña», publicada al 1989 per Pórtico. Fou conservador del Museu Arqueològic de Barcelona, i membre de les excavacions arqueològiques d'Empúries fins a l'any 1982. Va ser cap de Recerca i Documentació del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments, més tard anomenat Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, fins al seu decés, molt poc abans de la seva jubilació.

Fou membre de diverses comissions, com la Comissió Assessora d'Arqueologia i la posterior Comissió de Subvencions d'Arqueologia (Direcció General del

El Dr. Albert López Mullor, al Turó del Montgròs amb un grup d'estudiants. Any 2012 (foto: família López Salvà).

Patrimoni Cultural, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya). També va ser membre del consell de redacció de diverses revistes com *Informació Arqueològica* i *Empúries* (Museu Arqueològic de Barcelona), *Arqueologia de la Arquitectura* (CSIC-Universidad del País Vasco), *Arqueologia Medieval* (ACRAM) i *Quarhis. Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat* (Museu d'Història de Barcelona). Com a professor associat de la unitat d'història medieval, primer en la llicenciatura d'història i després al grau d'arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, des del 2007, va dirigir diversos treballs de final de grau de temàtica osonenca. Destaca la codirecció del treball de Carles Gil Jordan amb el material de voltes de la Casa de la Convalescència el 2015, amb el qual va obtenir la màxima qualificació del grau.

Com a investigador incansable tenia un enorme currículum, dirigí nombroses excavacions, en més de 30 jaciments, i la seva producció científica supera les 500 publicacions. En aquest breu apartat li volem fer un homenatge i al mateix temps recollir els principals articles i treballs arqueològics que va realitzar a Osona i que sens dubte són una mostra del seu interès per la comarca.

BARBERÀ, J.; CARRERAS, T.; ENRICH, J.; LLONGUERAS, J.; LÓPEZ MULLOR, A.; NUIX, M.; ROVIRA, J.; SANMARTÍ, E. «Indígenes i colonitzadors. Turó del Montgròs. El Brull, Osona». *Exposició l'Arqueologia i la nostra història. Deu anys d'excavacions arqueològiques de la Diputació de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Àrea de Cultura, 1983, p. 42-44.

GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, A.; LÓPEZ MULLOR, A. (coord.). *I Simposi Actuacions en el patrimoni edificat medieval i modern (segles X al XVIII)*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1991. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 3)

- GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, A.; LÓPEZ MULLOR, A. (coord.). *II Simposi Actuacions en el patrimoni edificat: la restauració de l'arquitectura dels segles IX i X*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1992. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 4)
- GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, A.; LÓPEZ MULLOR, A. (coord.). *III Simposi. Sobre restauració monumental*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1993. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 5)
- LÓPEZ MULLOR, A. «Excavaciones medievales en la comarcas de Barcelona». *Empúries*, 1983-1984, núm. 45-46 (1984), p. 246-263.
- LÓPEZ MULLOR, A. «Resultados de la investigación histórico-arqueológica en la iglesia de Sant Quirze y Santa Julita de Muntanyola». Dins: *III Simposi sobre Restauració Monumental, Barcelona del 19 al 21 de novembre de 1992*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1993, p. 85-96. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 5)
- LÓPEZ MULLOR, A. «Arqueología y restauración: el oppidum del Turó del Montgròs (el Brull, Barcelona)». Dins: GONZÁLEZ, Antoni; DIEZ, Marisa (coord.). *Actas de la I Bienal de la Restauración Monumental: l'Hospitalet de Llobregat (Barcelona) del 23 al 26 de noviembre del 2000*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2002, p. 53-65.
- LÓPEZ MULLOR, A. «La arqueología medieval en Cataluña, 1980-2010». *Boletín de Arqueología Medieval*, núm. 15 (2011), p. 265-398.
- LÓPEZ MULLOR, A. «La muralla principal de "l'oppidum" ibèric del Montgròs (El Brull) i les seves defenses perifèriques». *Revista d'Arqueologia de Ponent*, núm. 21 (2011), p. 141-155.
- LÓPEZ MULLOR, A. «La fortificación ibérica del Turó del Montgròs (El Brull, Barcelona). Curso las fortificaciones ibéricas». Dins: POVEDA, A.; UROZ, J. (ed.). *La Iberia de los oppida antes u romanización, Elda 11-12 diciembre de 2003. Alebus, Cuadernos de Estudios Históricos del Valle de Elda* (2011), p. 105-132.
- LÓPEZ MULLOR, A. «Fortificació ibèrica i mas medieval del Montgròs, El Brull (Osona)». *Actes I Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central*, Manresa 28, 29 i 30 d'octubre 2010. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2012, p. 231-233.
- LÓPEZ MULLOR, A. «Les excavacions a la fortalesa ibèrica del Montgròs (El Brull) durant els anys 2010-2012». *II Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central, Vic 13, 14 i 15 de desembre del 2012*. Barcelona; Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2014, p. 86-99.
- LÓPEZ MULLOR, A. «La cerámica del mas Montgròs, El Brull (Barcelona) siglos XI-XV». *Actas do X Congresso Internacional a Cerâmica Medieval no Mediterrâneo*. Lisboa, 2015, p. 303-309.
- LÓPEZ MULLOR, A. «Les excavacions a la fortalesa ibèrica del Montgròs durant els anys 2013 i 2014». *III Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central, Roda de Ter, 2014*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2015, p. 135-153.
- LÓPEZ MULLOR, A. «Marco cronológico de la fortaleza ibérica del Montgròs (El Brull) Barcelona». Dins: DIVERSOS AUTORS. *Estudios dedicados a Miguel Beltrán Lloris*. Saragossa, 2015, p. 531-548.
- LÓPEZ MULLOR, A. *Una fortificació ibèrica al Montseny: el Montgròs, el Brull. Guia del conjunt arqueològic*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Gabinet de Premsa i Comunicació, 2016.
- LÓPEZ MULLOR, A. (dir.). «Ceràmica medieval catalana». Dins: *Actes de la taula rodona celebrada a Barcelona els dies 15 i 16 de novembre de 1994*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1997. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 9)
- LÓPEZ MULLOR, A.; GÓMEZ BACH, A. «Inici de les excavacions al Castell d'Orís (Orís, Osona)». Dins: *Actes del congrés els castells medievals a la mediterrània nord-occidental*. Celebració del mil·lenari del castell de Montsoriu (1002-2002). Arbúcies, 5, 6 i 7 de març de 2003. Girona: Diputació de Girona, 2004, p. 547-558.
- LÓPEZ MULLOR, A.; CAIXAL, A.; FIERRO, X. «Cronologia i difusió d'un grup de ceràmiques medievals trobades a les comarques de Barcelona (segles VII-XIV)». Dins: *Ceràmica medieval catalana: el monument, document*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1997, p. 101-142. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 9)
- LÓPEZ MULLOR, A.; DOMINGO, R.; CAIXAL, A.; FIERRO, J. «Excavaciones en la Iglesia de Sant Vicenç de Malla (Barcelona)». *I CAME [Saragossa]* (1986), p. 79-93.
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X. «La recerca arqueològica a l'oppidum del Montgròs». *Monografies del Montseny*, núm. 25 (2010), p. 71-94.
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X. «Les darreres excavacions al Montgròs, el Brull (Osona)». *Tribuna d'Arqueologia, 2009-2010*. Barcelona: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, 2010, p. 215-242.
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X.; CAIXAL, A. «El monumento funerario ibérico de Malla (Barcelona)». *Zephyrus: Revista de Prehistoria y arqueología*, núm. 43 (1990), p. 349-362.
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X.; CAIXAL, A.; JUAN, M. «Resum de les conclusions de les investigacions històriques a l'església de Sant Vicenç de Malla». Dins: *Actuacions en el patrimoni edificat medieval i modern (segles X al XVIII)*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1991, p. 183-190. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 3)
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X.; GALÍ, D.; LACUESTA, R. «Les muralles del Montgròs al Brull». *Monografies del Montseny*, núm. 25 (2010), p. 69-114.
- LÓPEZ MULLOR, A.; FIERRO, X.; RIERA, M. «Resultats de les excavacions de 1997 a 2003 a l'oppidum del Turó del Montgròs, el Brull (Osona)». Dins: *Món ibèric als països catalans, XII Col·loqui d'Arqueologia de Puigcerdà, 14-15 novembre 2003*. Puigcerdà: Institut d'Estudis Ceretans, 2005, vol. I, p. 141-162.
- LÓPEZ MULLOR, A.; RIERA, M. «L'època medieval al recinte fortificat del Turó del Montgròs (el Brull, Osona)». Dins: *Congrés Internacional Gerbert d'Orlhac i el seu temps. Catalunya i Europa a la fi del 1r mil·lenni, Vic-Ripoll, 10-15 novembre 1999*. Vic, 1999, p. 419-435.
- LÓPEZ MULLOR, A.; RIERA, M. «La fortificació medieval del turó del Montgròs (el Brull, Osona, Barcelona)». Dins: *Actes del congrés els castells medievals a la mediterrània nord-occidental*. Celebració del mil·lenari del castell de Montsoriu (1002-2002). Arbúcies, 5, 6 i 7 de març de 2003. Girona: Diputació de Girona, 2004, p. 473-482.
- LÓPEZ MULLOR, A.; RIERA, M. «Intervencions recents (1997-2001) a "l'oppidum" del Turó del Montgròs (El Brull, Osona)». *Tribuna d'Arqueologia 2000-2001* (2004), p. 135-185.
- LÓPEZ MULLOR, A.; RIERA, M. «Resultats de les excavacions de 1997 a 2001 a l'oppidum del Turó del Montgròs (El Brull, Osona)». Dins: *Actes de les Jornades d'Arqueologia i Paleontologia: Comarques de Barcelona 1996-2001*. La Garriga: Departament de Cultura, 2004, vol. 1, p. 267-282.
- LÓPEZ MULLOR, A.; BELTRÁN DE HEREDIA, J. «La cerámica utilitaria de los siglos XII al XIV en la provincia de Barcelona». Dins: ZOZAYA, J.; RETUERCE, M.; HERVÁS, M.A.; DE JUAN, A. (ed.). *Actas del VIII Congreso Internacional de Cerámica Medieval en el Mediterráneo. Ciudad Real - Almagro, del 27 de febrero al 3 de marzo de 2006*. Ciudad Real: Asociación Española de Arqueología Medieval, 2009, p. 489-508.

LÓPEZ MULLOR, A.; JUAN, M., FIERRO, X. «Síntesi de los resultados de la excavación en la iglesia de Sant Vicenç de Torelló». Dins: *Actuacions en el patrimoni edificat medieval i modern (segles X al XVIII)*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1991, p. 29-36. (Quaderns Científics i Tècnics (QCT); 3)

ROVIRA, J.; LÓPEZ MULLOR, A. «L'assentament del Bronze Final del turó del Montgròs (el Brull, Osona)». *Ausa* [Vic], vol. X, núm. 102-104 (1982), p. 187-192.

ROVIRA, J.; LÓPEZ MULLOR, A. «La fortificació ibèrica del turó del Montgròs (el Brull, Osona): darreres novetats». *Ausa* [Vic], vol. X, núm. 102-104 (1982), p. 193-199.

SANMARTÍ, E.; LÓPEZ MULLOR, A. «Temple romà. Vic». Dins: *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*. Barcelona, 1982, p. 358-360.

SANMARTÍ, E.; LÓPEZ MULLOR, A. «Excavacions al temple romà de Vic, campanya de 1980». *Ausa* [Vic], vol. X, núm. 102-104 (1982), p. 261-273.

Anna Gómez Bach

CRÒNICA METEOROLÒGICA DE L'ANY 2017

L'any 2017 ha estat càlid i sec a Osona i a Catalunya en general. La temperatura mitjana anual ha estat per sobre de la climàtica a la majoria dels observatoris de la comarca. Només els mesos de gener, setembre, novembre i desembre van ser més freds. Pel que fa a la precipitació acumulada, ha estat clarament per sota de la mitjana, i sobretot s'ha concentrat al Vidranès i al Cabrerès, amb un dèficit de més de 500 mm. A principis d'any, els mesos de gener i març, i també pel setembre es va arreglar una mica el dèficit de pluja de l'any.

Gener, un mes fred i plujós

La situació meteorològica del mes va estar marcada per l'anticicló, que feia de bloqueig a les pertorbacions; això va afavorir el temps estable i anticiclònic els primers quinze dies, amb gelades i alguns bancs de boira. Del 15 al 17 el vent del NO amb cops de 60 a 80 km/h va provocar un canvi, amb pujada de les temperatures i amb els primers ruixats, i també amb neu, sobretot els dies 25 i 26. La majoria de pluges van ser entre els dies 20 i 27, i van deixar la mitjana una mica per sobre de la climàtica. Pel que fa a temperatures, el gener va ser fred a la comarca, amb mig grau per sota de la mitjana climàtica, sobretot els primers vint dies, amb temperatures sota zero pràcticament cada dia. Pel que fa a les més baixes, cal destacar els dies 6, 17, 18 i 19, amb mínimes de -5 a -9 °C.

Febrer, molt càlid

El mes de febrer es pot qualificar com a molt càlid a tota la comarca, i sobretot a la plana de Vic. Si la mitjana climàtica de febrer a Vic és de 5,9 °C, el 2017 va ser de 8,7 °C, dos graus i mig per sobre de la temperatura que tocaria. Les temperatures màximes es registraren pràcticament a tots els observatoris el dia 22, i les mínimes, el dia 9. Durant la primera meitat del mes la situació meteorològica va estar marcada pel pas de pertorbacions atlàntiques que arribaren molt desgastades

i deixaren poca precipitació. Les màximes precipitacions es van produir el dia 7, amb la primera tempesta de l'any, i a mitjans de mes, el dia 13; entre aquests dos dies pràcticament va caure la pluja de tot el mes. Cal destacar dels dies 4, 5 i 6 el vent de moderat a fort del NO, amb cops de 60 a 80 km/h.

Març, càlid, ventós i molt plujós

La mitjana climàtica de precipitació del mes de març a la plana de Vic és d'uns cinquanta litres, i el total del 2017 va ser pràcticament del doble. Però cal destacar que va caure gairebé només en dos dies: a part de la pluja caiguda el dia 3, la resta de precipitació es va acumular tota en els dies 24 i 25, acompanyada de tempesta i localment amb calamarsa. El març fou càlid, amb una mitjana per sobre de la climàtica, a causa del vent de l'O que va dominar al llarg de tot el mes. Per altra banda, un anticicló atlàntic, entre els dies 9 i 11, va obrir la porta a una massa d'aire càlid procedent del continent africà que deixà les màximes més altes del mes.

Abril, un mes càlid i sec

Seguint la tònica dels altres mesos, es va mantenir la temperatura mitjana mig grau per sobre del que tocaria. El primer dia del mes fou fred, amb ruixats generals i acompanyats de tempesta, i amb algun gra de calamarsa, tot plegat degut al pas d'un sistema frontal fred. L'ambient fou més càlid la resta dels dies, amb el creixement de nuvolades d'evolució el dia 5 que van formar alguna tempesta dispersa. El temps va ser més estable i anticiclònic entre els dies 6 i 9. A partir del dia 20 es van formar bancs de boira a les fondalades de la Plana. L'ambient fou càlid entre els dies 10 i 18, amb les màximes més altes. Un canvi important es va registrar els últims dies del mes, sobretot el dia 27, quan un sistema frontal amb aire molt fred (amb màximes que no passaren dels 9 °C) va deixar ruixats generals, amb una cota de neu de 800 metres. Les temperatures van baixar en picat i el dia 28 s'enregistraren les mínimes del mes. A causa d'això van rebre algunes plantes i arbres, i per exemple les nogueres no van fer nous.

Maig, temperatures per sobre del que toca i amb dèficit de pluja

La dita popular diu: «pel maig cada dia un raig», però aquest any, res de res. Només algun ruixat els primers deu dies, poc importants, i els dies de l'11 al 20 un sistema frontal va creuar la comarca deixant ruixats i tempestes locals, sobretot els dies 11 i 18, que van deixar la màxima pluja del mes, acompanyada d'algun gra de calamarsa. La resta del mes, temps anticiclònic i temperatures altes, sobretot les màximes, que van superar els 30 i 33 °C a la majoria dels observatoris. Un altre cop vam tenir un mes càlid i sec i amb una mitjana de les temperatures un grau per sobre de la climàtica. Cal destacar el dia 30, quan un front procedent del SO va deixar alguns ruixats dispersos. Pel que fa al vent, va dominar un altre cop el ponent, de flux a moderat, amb el cop més fort registrat durant la tempesta del dia 18, amb cops de 60 km/h.

Juny, Osona viu el juny més càlid des del 2003

La meteorologia del juny va estar marcada per un anticicló persistent i acompanyat d'una massa d'aire càlid. D'una banda, els primers dies del mes van

estar marcats per un corrent en altura de vents de l'O que va provocar el pas de dos sistemes frontals amb tempestes generals, importants sobretot al Lluçanès, amb més de 40 mm a Olost. D'altra banda, el pas d'una pertorbació a finals de juny va provocar un descens de les temperatures i tempestes gairebé generals. La precipitació més destacada registrada a les estacions de la xarxa d'estacions de Meteorosona va ser al triangle entre Tavèrnoles (amb 89,4 mm), Sant Julià de Vilatorrada (amb 63,4 mm) i Calldetenes (amb 53,2 mm), amb una tempesta molt local i de curta durada. Pel que fa a temperatures, les mitjanes foren de dos graus i mig per sobre de la climàtica.

Juliol, càlid i tempestuós

El mes es va caracteritzar per una distribució irregular de la precipitació, fruit del caràcter local de les tempestes. Els dos primers dies del mes de juliol van estar marcats per un descens de la temperatura. El juliol del 2017 fou una bona mostra de la gran irregularitat pluviomètrica que hi ha a l'estiu. Amb la tempesta del dia 25 van caure 47,8 mm Manlleu i 1,7 mm a la Gleva.

Els principals dies amb tempestes van ser entre els dies 21 i 25. Pel que fa a les temperatures va ser un mes molt càlid, amb temperatures superiors als 30 °C pràcticament tots els dies. Destacaren els dies 6, 7, 12 i 31 amb màximes superiors als 35 °C a la majoria dels observatoris de la comarca.

Agost, el més càlid des de l'any 2012

En el darrer mes de l'estiu la situació meteorològica es va caracteritzar bona part dels dies per la presència persistent de l'anticicló Atlàntic en superfície. Aquest va afavorir l'estancament d'una massa d'aire càlida d'origen tropical, que comportà altes temperatures al massís del Montseny i al Prepirineu, al Vidranès i al Cabrerès. En general ha estat l'agost més calorós des del 2012. Destaca l'onada de calor de principis de mes, entre els dies 2 i 5, amb màximes superiors als 37 °C, i a finals de mes també s'enregistraren temperatures de 35 i 36 °C. Les tempestes van ser presents a principis de mes, però la més activa va ser el dia 31, localment forta, que va deixar entre 30 i 37 mm a Torelló, al SE de Malla i a Prats de Lluçanès.

Setembre, mes fresc i tempestuós

El mes de setembre va estar marcat per la retirada de la massa d'aire càlida tropical en els nivells més baixos de la troposfera que va afectar Catalunya durant gran part de l'estiu, amb una direcció NO i SE i una ubicació de l'anticicló Atlàntic al nord de la seva posició habitual. Aquesta configuració va afavorir el pas de pertorbacions atlàntiques amb aire fred que va provocar un descens tèrmic i l'aparició de tempestes repartides molt irregularment per tota la comarca. Destaca el dia 6, un altre cop dins el triangle de Tavèrnoles (amb 83,2 mm), Sant Julià de Vilatorrada (amb 60,6 mm) i Calldetenes (amb 56,6 mm). El dia 15 també va tocar a Folgueroles, Besora i Manlleu, amb més de 41 mm, i l'última tongada de tempestes fou el dia 25, amb més de 50 mm entre Sant Boi de Lluçanès i Collsuspina. Pel que fa a temperatures ha estat un mes fresc amb una mitjana un grau per sota de la climàtica.

Octubre, càlid i sec

La meteorologia del mes d'octubre va estar marcada per un persistent bloqueig anticiclònic que va provocar l'allunyament tant del pas de sistemes frontals com de les masses d'aire fred procedents de latituds altes. Aquest fet va provocar que la temperatura estigués per sobre dels valors normals, però sense arribar a valors extrems, i que la precipitació quedés per sota de la mitjana climàtica d'octubre a la comarca. Aquesta configuració general tan sols es va trencar entre els dies 18 i 19 quan una petita baixa amb entrada d'aire fred va provocar un episodi de precipitació general que va deixar més de 40 mm de pluja a punts del S i el SO de la comarca, Collsuspina, Taradell, Centelles i observatoris del Lluçanès, i sobretot a Viladrau (amb 73,1 mm).

Novembre, vent, boires i fred, però poca pluja

El més destacat del mes de novembre van ser les boires i el fred, i un ruixat a principis de mes acompanyat de tempesta. Les temperatures, molt suaus els primers dies, van afavorir el creixement de nuvolades el dia 5 amb ruixats i tempestes. Després del pas del front, l'entrada de vent del N va provocar que Osona quedés afectada per una massa d'aire fred, amb mínimes sota zero a les fondalades de la comarca. Durant la matinada del dia 7 la temperatura mínima va ser baixa, amb glaçades. Els dies 6 i 13 de novembre el vent va ser el protagonista, amb cops del N-NO que van superar els 80 km/h. La situació va ser provocada per la presència de l'anticicló Atlàntic desplaçat al NO de la península Ibèrica, i d'una baixa ubicada al golf de Lleó. En aquest període va fer bonança, sense precipitació entre els dies 14 i 23. Les altes pressions van mantenir en general el cel serè. La bona visibilitat dels primers dies va deixar pas a l'aparició de boires a les planes. El dia 29 ens va creuar un front desgastat que va deixar precipitació dèbil. En resum: temps fred i sec i una temperatura mitjana un grau per sota de la climàtica.

Desembre, el mes més fred i sec de l'any

Seguint la tònica del mes de novembre, el desembre va ser fred i el mes més sec de l'any. El primer dia, amb el pas d'un front molt desgastat i amb entrada d'aire fred en alçada, van arribar les primeres nevades a la comarca amb dos o tres centímetres de neu, amb una cota de 500 metres. La resta del mes hi va haver poca pluja, amb alguns fronts atlàntics desgastats que van deixar la màxima precipitació els dies 11, 15 i 27, que no passaren dels 4 o 6 mm.

En general, doncs, temps estable i anticiclònic amb ambient fred i boires a les fondalades de la Plana. Les típiques inversions tèrmiques van ser el més general del mes. Les temperatures mínimes arribaren pràcticament cada dia sota zero, les més baixes a principis de mes, i curiosament la màxima es va registrar l'últim dia del mes. Pel que fa a la mitjana, a Vic, per exemple, es va quedar en 3,0 °C, un grau per sota de la climàtica.

Coordinen: *Anna Jiménez, Manel Dot, Edu Voltas i Bernat Codina*
(Agrupació Meteorològica d'Osona) <www.meteosona.com>

EL TEMPS A OSONA ANY 2017

Observatori	Dies de precipitació	Litres per metre quadrat								Dies de boira	Graus centígrads							Dies sota zero	
		Pluja	Dia més plujós			Mes més plujós		Mes més sec			Dia més fred			Dia més calid			Mitjana anual		
			Total	Dia	Mes	Litres	Mes	Litres	Mes		Litres	Dia	Mes	Graus	Dia	Mes			Graus
Cantonigròs	101	612,8	24	Març	89,0	Gener	111,1	Nov	10,1	0								-	
Centelles	72	525,3	24	Març	74,2	Març	123,2	Des	10,5	24	18	Gener	-5,9	28	Agost	36,7	13,31	48	
Espinelves	118	767,2	25	Març	67,2	Març	157,8	Des	13,2	0	2	Des	-8,3	4	Agost	35,4	11,56	74	
Folgueroles	115	638,4	21	Set	67,2	Set	116,8	Des	6,0	45	0	Gener	-7,5	3	Agost	37,3	13,48	69	
Gurb	84	565,6	25	Març	55,0	Set	133,9	Des	5,5	91	18	Gener	-9,6	5	Agost	39,2	14,13	60	
Hostalets de Balenyà	67	561,8	24	Març	88,5	Març	134,8	Des	10,9	47	18	Gener	-6,3	3	Agost	36,8	13,38	55	
L'Esquirol	99	674,7	24	Març	98,0	Març	124,2	Des	4,0	0	18	Gener	-6,9	4	Agost	35,6	11,71	59	
La Gleva	72	449,0	24	Març	69,2	Març	93,2	Juliol	4,4	77	18	Gener	-7,2	4	Agost	40,3	13,72	78	
Sta. M. de Besora	104	528,4	25	Març	43,0	Març	99,0	Juliol	4,2	0	18	Gener	-5,8	4	Agost	36,4	12,91	37	
Malla (Torrellebreta)	83	500,0	24	Març	75,0	Març	104,7	Juliol	5,3	51	18	Gener	-9,5	3	Agost	37,5	12,81	96	
Manlleu	83	528,6	25	Març	55,6	Març	94,6	Des	3,0	96	18	Gener	-7,9	4	Agost	37,7	13,11	75	
Muntanyola	85	551,0	19	Oct	44,2	Març	106,7	Nov	5,6	0	17	Gener	-5,5	3	Agost	35,9	12,92	35	
Olost de Lluçanès	93	547,0	24	Març	62,8	Març	100,4	Nov	6,6	36	18	Gener	-9,2	4	Agost	38,8	13,20	97	
Orià	108	619,9	250	Març	76,0	Març	101,3	Des	12,3	0	18	Gener	-10,9	7	Juliol	39,0	-	67	
Prats de Lluçanès	74	423,4	15	Set	39,6	Març	79,0	Des	5,4	18	18	Gener	-7,8	7	Juliol	37,5	12,74	83	
Rupit	118	691,6	15	Set	59,6	Gener	129,6	Nov	10,8	0	18	Gener	-9,7	5	Agost	34,6	10,73	99	
Sentfores (la Guixa)	106	573,0	24	Març	59,0	Set	104,5	Des	4,8	65	18	Gener	-8,4	4	Agost	38,7	12,59	86	
St. Boi del Lluçanès	94	567,0	25	Set	50,2	Set	147,7	Nov	6,0	0	18	Gener	-5,9	4	Agost	36,1	13,14	50	
Sta. Eulàlia de Riuprimer	86	601,6	19	Oct	45,0	Juny	97,0	Nov	7,0	0	4	Des	-6,1	7	Juliol	36,8	12,93	69	
St. Hipòlit de Voltregà	78	490,7	25	Març	64,0	Març	86,6	Des	6,5	0	18	Gener	-8,0	4	Agost	39,0	14,38	78	
St. Julià de Vilatorrada	108	670,0	21	Juny	63,4	Set	160,8	Des	5,2	0	18	Gener	-8,3	4	Agost	36,6	12,54	87	
St. Pere de Torelló	97	598,8	24	Març	76,0	Març	100,0	Juliol	7,7	0	18	Gener	-6,6	4	Agost	36,4	13,42	59	
Taradell	105	609,4	8	Juliol	45,0	Març	106,0	Des	9	0	4	Des	-5,6	4	Agost	36,7	13,09	63	
Tavernoles	113	781,0	21	Juny	89,4	Juny	151,0	Des	2,8	8	18	Gener	-7,3	4	Agost	36,9	13,05	67	
Torelló	77	585,5	24	Març	62,0	Abril	153,0	Des	5,6	12	18	Gener	-8,2	7	Juliol	36,9	13,53	81	
Vic	109	531,1	24	Març	55,0	Set	102,6	Des	3,6	68	18	Gener	-8,1	4	Agost	38,0	13,81	81	
Vidrà	115	538,4	15	Set	35,8	Abril	88,4	Juliol	5,6	0	18	Gener	-6,4	3	Agost	33,9	12,13	50	
Viladrau	143	755,7	19	Oct	73,1	Març	125,7	Nov	8,7	0	17	Gener	-7,2	4	Agost	34,2	12,09	68	
Calldetenes	95	585,8	6	Set	56,6	Set	147,8	Des	5,2	0	2	Des	-7,7	4	Agost	37,7	13,43	76	
Bellmunt	104	609,0	24	Juliol	83,2	Març	108,4	Juliol	6,8	0									
Collsuspina	110	522,2	25	Març	55,0	Març	117,7	Nov	9,1	41	18	Gener	-8,5	28	Agost	35,6	10,44	43	
El Brull	67	653,2	25	Març	112,2	Març	157,0	Nov	8,0	0	18	Gener	-6,0	5	Agost	34,0	-	53	
Ciuret (Vidrà)	98	778,9	24	Març	112,0	Març	165,9	Nov	7,9										
Sau	74	676,4	25	Març	56,0	Set	119,8	Des	12,4		18	Gener	-7,6	4	Agost	38,2	13,99	46	
St. Bartomeu del Grau	30	685,2	25	Març	123,0	Març	181,0	Nov	3,0										
Vilanova de Sau	69	563,7	24	Març	51,0	Set	128,0	Des	5										

Coordinen: Anna Jiménez, Manel Dot, Edu Voltas i Bernat Codina (Agrupació Meteorològica d'Osona)